

PWYLLGOR	Cyd-bwyllgor Ymgynghorol AHNE Llŷn
DYDDIAD	Gorffennaf 11eg 2019
TEITL	Materion Cenedlaethol
PWRPAS	Diweddarau Aelodau
ADRODDIAD GAN	Swyddog AHNE Llŷn
GWEITHREDIAD	Dim

1.0 CYFLWYNIAD

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth bellach am y sefyllfa genedlaethol mewn perthynas â'r Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol yng Nghymru.

2.0 Y GWEINIDOG

2.1 Yn Nhachwedd 2017 penodwyd Hannah Blythyn AC yn Weinidog dros yr Amgylchedd gan dderbyn cyfrifoldeb dros y Parciau Cenedlaethol a'r Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol. Er y bu newid i'r gyfrifoldebau Gweinidogion yn ddiweddar mae Hannah Blythyn yn parhau yn gyfrifol am y Parciau a'r AHNE.

3.0 CYDNERTH A GWERTHFAWR

3.1 Yng Ngorffennaf 2018 cyhoeddodd y Gweinidog ddogfen: "**Gwerthfawr a Chydnerth – Blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol a Pharciau Cenedlaethol**". Gellir gweld copi o'r datganiad llawn ar safle we Llywodraeth Cymru.

3.2 Nodir mai bwriad y datganiad yw dod â phroses Tirweddau'r Dyfodol Cymru i ben a phennu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer yr AHNE a'r Parciau Cenedlaethol. Mae'r datganiad yn nodi **pedwar amcan** ar gyfer y tirweddau dynodedig sef:

- Eu bod yn **Lleoedd Gwerthfawr**
- Fod ynddynt **Amgylchedd Cydnerth**
- Eu bod yn cynnal **Cymunedau Cydnerth**
- Fod Partneriaethau AHNE ac Awdurdodau'r Parciau yn mabwysiadu **Ffyrdd Cydnerth o Weithio**.

3.3 Hefyd gosodwyd 10 thema blaenoriaeth. Mae'r gofynion a'r disgwyliadau o'r Tirweddau Dynodedig yn y datganiad yn eang, amrywiol a sylweddol. Mae disgwyl iddynt weithredu ar sawl gwahanol lefel er lles yr ardaloedd a thu draw. Hefyd mae'r datganiad yn nodi y bwriad i sefydlu system adolygu a rheoli perfformiad, mesur effaith y dynodiad ac effeithiolrwydd yr ochor weinyddol.

- 3.4 Yn amlwg mae gwahaniaeth mawr rhwng Partneriaethau AHNE ac Awdurdodau'r Parciau ac felly gallu'r sefydliadau hyn i wireddu'r gofynion a wneir. Mae cyfeiriad byr at hyn yn y ddogfen gan nodi fod gwahaniaeth mewn **statws, proffil ac adnoddau** rhwng y ddau ddynodiad.

4.0 CYDRADDOLDEB GYDA'R PARCIAU CENEDLAETHOL

- 4.1 Fel y nodwyd yn y cyfarfod diwethaf bu i'r Partneriaethau AHNE, Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Gymdeithas Genedlaethol gyflwyno papur ar y cyd i'r Gweinidog gyda cynigion ar gyfer cael mwy o gyfartaledd rhwng Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol a'r Parciau Cenedlaethol. Roedd yr ymateb yn cyflwyno 12 cynnig fyddai yn cynyddu cydraddoldeb rhwng yr AHNE a'r Parciau o ran **statws, proffil ac adnoddau**.

- 4.2 Yn dilyn hyn cafwyd cyfarfod gyda'r Gweinidog a swyddog o Llywodraeth Cymru i gyflwyno'r achos yng Nghaerdydd yn mis Tachwedd 2018.

5.0 SWYDDOGION LLYWODRAETH CYMRU

- 5.1 Diwedd 2018 bu newid mawr o ran y swyddogion yn Llywodraeth Cymru sydd yn gweithio ar faterion y Parciau a'r AHNE (Adran Tir, Natur a Choedwigaeth). Bellach mae tîm newydd o swyddogion yn eu lle.

- 5.2 Mae cyfarfod wedi ei gynnal yn mis Mai 2019 er cyflwyno pawb a chael trafodaeth ar y cynigion sydd wedi eu cyflwyno.

- 5.3 Fel cam cychwynnol mae Llywodraeth Cymru wedi paratoi a chylchredeg papur gyda cynigion ar gyfer sefydlu Partneriaeth Tirlun Cenedlaethol Cymru. Byddai'r sefydliad yma yn anelu i wella cydweithio, rhannu gwybodaeth ac arfer da a chreu cysylltiadau rhwng y tirluniau a sectorau eraill.

6.0 RHEOLWR DATBLYGU CYMRU - Y GYMDEITHAS AHNE

- 6.1 Cam arall sydd wedi ei gymryd ar lefel genedlaethol yw fod y Gymdeithas dros AHNE (sydd yn gweithredu dros Gymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon) wedi penodi Rheolwr Datblygu Cymru. Pwrpas y swydd fydd cynorthwyo Partneriaethau AHNE i weithredu blaenoriaethau Cydnerth a Gwerthfawr Llywodraeth Cymru.

- 6.2 Ian Rappel, oedd yn arfer gweithio i Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt Gwent sydd wedi ei benodi i'r swydd hon (am gyfnod o 2 flynedd).

7.0 ARGYMHELLIAD

7.1 Derbyn yr wybodaeth